

Een succesvol dekseizoen

Meer dan alleen ram bij ooien plaatsen

Een groot deel van het succes in het aflammerseizoen wordt al bepaald in het dekseizoen.

Hoe laat u het dekseizoen zo goed mogelijk verlopen?

MAURITS BOSGOED, dierenarts bij DAP Vaassen

Voor schaphouder betekent het aflammerseizoen een jaarlijkse piek in de werkbelasting. In deze tijd kan men namelijk niet volstaan met tweemaal daags langs de schapen lopen, voeren en even kijken of er bijzonderheden

zijn. Een goed management rondom het aflammeren zal resulteren in meer opgegroeide lammeren, minder problemen bij de ooien, relatief minder dierenartskosten en dus een beter rendement. Toch wordt soms vergeten dat enkele maanden

Een dag na het verwijderen van de sponzen komen de ooien bijna allemaal tegelijk in bronst. Druk voor de ram, dus.

FOTO: MAURITS BOSGOED

daarvoor al een groot deel van het succes van de aflammerperiode wordt bepaald: namelijk in het dekseizoen. Waarop moet worden gelet om het dekseizoen succesvol te laten verlopen?

De ooien

Per bedrijf of per persoon is er een maximum aantal ooien dat gehouden kan worden. Dit heeft te maken met de hoeveelheid gras, huisvesting en hoeveel tijd die er is voor de verzorging. Ooien die om wat voor reden dan ook niet meer geschikt zijn om af te lammeren, moeten niet meer gedekt worden.

Het is belangrijk dat de ooien met de juiste conditiescore het dekseizoen ingaan (score 3 tot 3,5). Dit kan worden behaald door de ooien na het afspenen van de lammeren vrij schraal te houden. Aangezien sommige ooien juist te vet zijn na het afspenen en andere te mager, kan het nodig zijn ooien in verschillende groepen te houden en ze allemaal zó te voeren dat ze vlak voor het dekseizoen op een conditiescore van 3 tot 3,5 uitkomen.

Zorg dat alle noodzakelijke en veelal stressvolle behandelingen bij de ooien, zoals klauwbehandeling en ontwormen, een paar weken voordat zij bij de ram komen zijn uitgevoerd. Vitale ooien, die goed ter been zijn en niet te vet en in een rijkere weide worden geplaatst, zullen in een positieve energiebalans zijn als ze gedekt worden wat zal resulteren in meer lammeren (flushen). Plaats de ram bij de kudde als de ooien al zo'n twee weken in hun nieuwe weide lopen.

in quarantaine te plaatsen. Behandel de klauwen goed door ze te bekappen en ze een voetbad met zinksulfaat te geven. Ectoparasieten zoals mijten en luizen moeten straf aangepakt worden. Dit is bij een enkel dier namelijk eenvoudig te bestrijden, maar behandeling van een kudde is bijna niet te doen.

Voorkom insleep van resistente wormen en behandel daarom de nieuw gekomen ram in overleg met de dierenarts met het juiste wormmiddel.

Als de ram en de ooien er klaar voor zijn, wordt de ram erbij geplaatst. Deze eerste dag zal onrustig zijn en de ram gaat vaak eerst achter de ooien aan jagen. Vooral jonge, onervaren rammen zullen er in deze fase nog weleens op springen, waardoor ooien onterecht gekleurd zullen worden. Het is daarom verstandig het dekblok pas een dag later aan te brengen. Controleer dit dekblok elke keer als de wei bezocht wordt. Een blok dat het dekken

Het is goed te plannen wanneer de lammeren moeten komen

De ram

Het is belangrijk je eerst af te vragen wat het doel wordt voor de lammeren. Gaan ze allemaal weg voor de slacht of zullen er ootjes worden aangehouden die weer als moederdier zullen gaan functioneren?

Is het doel vleeslammeren te produceren, dan zal er een vleesras als vaderdier worden gekozen. Dit geeft vaak prachtige lammeren, maar deze oilammeren zijn eigenlijk minder geschikt als moederdier straks. In die zin niet handig om aan te houden, dus. Een ram moet niet aangeschaft worden als het dekseizoen al begonnen is, maar ruim daarvoor. Komt er een nieuwe ram op het bedrijf, dan is het verstandig om die eerst

belemmert, zal ten koste gaan van de bevruchting. Een andere, veiligere manier is de borst van de ram met een krijstift dagelijks te kleuren. De ooien zullen op deze manier nog steeds duidelijk gekleurd worden.

Welk moment aflammeren?

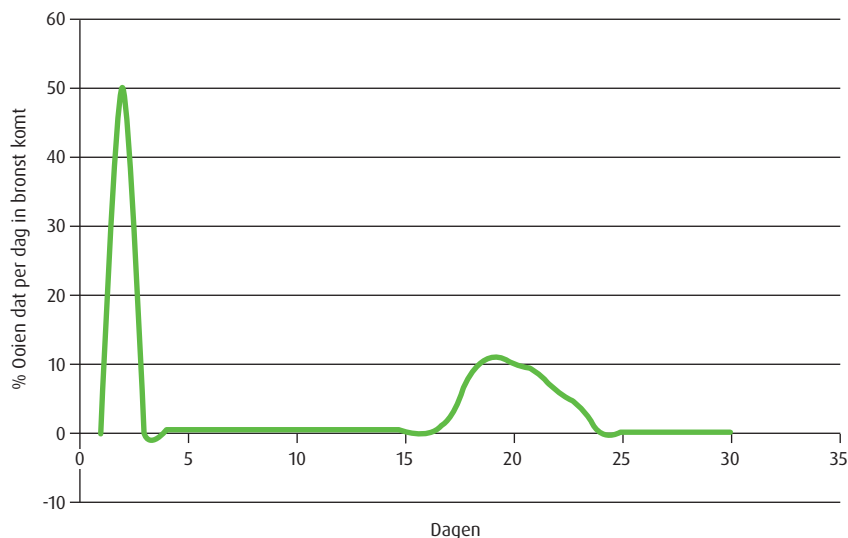
Een groot voordeel van schapen is dat er vrij nauwkeurig gepland kan worden wanneer normaal gesproken zo'n 90 procent van de kudde gaat aflammeren. Dit wordt veel toegepast, zodat mensen die buitenshuis werken bijvoorbeeld een week vrij nemen en ze dus rondom het aflammeren thuis kunnen zijn.

Het is afhankelijk van hoeveel kraam-

Figuur 1

Ooien die in bronst komen na sponzen, bij twee cycli. Bij het verwijderen van de sponzen zal bij de tweede cyclus de spreiding over de dagen van het in bronst komen groter zijn, maar zullen ze nog wel als een groep komen.

hokken er aanwezig zijn en wat het doel is van de lammeren welk moment ze geboren moeten worden. Zo zijn er schapenhouders die de lammeren al slachtrijp willen hebben rond Pasen en/of het offerfeest, afhankelijk van wanneer dit valt. Dit kan er op neerkomen dat de lammeren midden in de winter geboren worden, wat natuurlijk grote gevolgen heeft qua huisvesting en voeding (veel arbeidsintensiever). Het verschilt per ras, maar het zal bij winter-

Als er gebruik wordt gemaakt van een dektuig, dan moet deze goed zitten.

FOTO: MAURITS BOSGOED

lammeren vaak nodig zijn bij de ooien kunstmatig de bronst op te wekken met het toepassen van hormonen om toch een goede productie te krijgen. De meeste van de in ons land gehouden rassen zullen namelijk 'pas' aan het begin van de herfst massaal in bronst komen.

Wel of niet sponzen?

Zonder kunstmatig ingrijpen zullen bij het 'blind' inbrengen van de ram in het bronstseizoen alle ooien binnen 17 dagen gedekt worden en de lammeren grofweg in een periode van 3 weken worden geboren. Maar het is verstandig om de jonge ooien een paar weken later te laten dekken zodat die nog even kunnen doorgroeien. En het is normaal dat er een enkele ooi 'terugkomt' (opbreekt). Door deze 'nadruppelaars' spreidt het lammerseizoen zich zomaar uit tot een periode van 6 weken waardoor er behoorlijke leeftijdsverschillen ontstaan tussen de lammeren.

Door de ooien te sponzen, zullen ze binnen een periode van 2 dagen in bronst komen en kan de geboortepiek bijna op de dag af worden gepland. Een nadeel is echter dat de ooien bijna allemaal tegelijk in bronst komen en de ram het te druk heeft, wat ten koste kan gaan van de bevruchting. Rammen willen nog weleens voorkeur hebben voor bepaalde ooien, vooral als ze massaal in bronst komen. Een oplossing is om ooien aan de hand te laten dekken of niet meer dan tien ooien bij een ram te laten lopen. Ga er een paar keer per dag rustig bij staan om te observeren wat er gebeurt zodat er nog ingegrepen kan worden. Enkel gekleurde kanten tellen is niet altijd voldoende.

Een andere manier van synchroniseren is de ooien een cyclus na synchronisatie te laten lopen en ze pas de tweede bronst te laten dekken. Omdat niet elke ooi een precies even lange cyclus heeft, zal er meer spreiding zijn dan direct de dag na het verwijderen van de sponzen (Figuur 1). Toch zullen de lammeren allemaal in een week tijd geboren worden en kan er op deze manier worden volstaan met een grotere groep ooien per ram (25 ooien/ram). Bij het verwijderen van de sponzen zal bij de tweede cyclus de spreiding over de dagen van het in bronst komen groter zijn, maar zullen ze nog wel als een groep komen. §